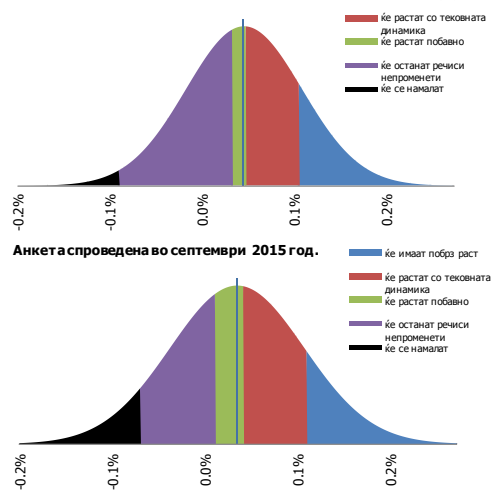

Анкета за инфлациските очекувања¹

Анкетата за инфлациските очекувања опфаќа три групи испитаници: економски аналитичари, претпријатија и финансиски институции. Притоа, анкетниот прашалник содржи две прашања за мерење на инфлациските очекувања, едното со квалитативен, а другото со квантитативен карактер. На првото прашање за инфлациските очекувања, испитаниците ги посочуваат насоката и степенот на промени на цените во споредба со промената во претходните 12 месеци². Притоа, за мерење на квалитативните одговори се применува пристапот на веројатност на Карлсон и Паркин (1975), според кој се претпоставува дека при доволно голем број испитаници, очекуваната промена на цените е нормално дистрибуирана кај популацијата. Со второто прашање се бара од испитаникот прецизно да ја определи очекуваната просечна стапка на промена на цените во наредните две години³. Притоа, вкупната очекувана стапка се пресметува како обичен просек од одговорите на сите испитаници. Вака пресметаниот показател е корисен за добивање сознанија во поглед на насоката на движење на очекувањата на испитаниците.

Графикон 1. Нормална распределба на одговорите на испитаниците
Анкета спроведена во декември 2015 год.

Анкетата за инфлациските очекувања беше спроведена во декември 2015 година⁴. Како и во претходниот анкетен циклус, **просечната стапка на инфлација за претходниот 12-месечен период се задржа во негативната зона⁵**. Притоа, **резултатите од Анкетата упатуваат на непроменетост на инфлациските очекувања во однос на претходната анкета**, односно како и во септември, испитаниците очекуваат дека стапката на инфлација ќе биде околу 0% во следниот 12-месечен период. Очекувањата за стапка на инфлација од околу 0% се карактеристични за сите три групи испитаници (економски аналитичари, претпријатија и финансиски институции).

Во однос на квантитативното прашање за очекуваната стапка на инфлација за 2016 година се забележуваат мали поместувања во однос на очекувањата во претходниот анкетен циклус.

Имено, во просек, во периодот помеѓу двете анкети, очекувањата на испитаниците за инфлацијата

¹ Со цел да се унапреди анкетното мерење на инфлациските очекувања, Дирекцијата за монетарна политика и истражување на Народната банка на Република Македонија во текот на 2013 година презеде активности за подетална анализа на искуствата на другите централни банки поврзани со спроведување на анкетите. Врз таа основа, беше преработена постојната анкета и од октомври 2013 година се започна со прибирање на податоците за новата анкета, со што се обезбеди поголемо приближување до европската практика.

² Квалитативното прашање за очекувањата гласи: „Во споредба со изминатите 12 месеци, каква промена очекувате кај потрошувачките цени во следните 12 месеци? а) ќе имаат побрз раст; б) ќе растат со тековната динамика; в) ќе растат побавно; г) ќе останат речиси непроменети; д) ќе се намалат; е) тешко е да се одреди“.

³ Прашањето со квантитативен карактер гласи: „Кои се Вашите очекувања/прогнози за просечната стапка на инфлација во 2016 и 2017 година?“.

⁴ Се однесува на периодот декември 2014 година до ноември 2015 година. Процентот на респонзивност на Анкетата, спроведена во декември, изнесува 33,7% што во споредба со претходниот квартал преставува намалување на респонзивноста. Гледано по групи испитаници, кај финансиските институции респонзивноста е 61,1%, потоа следуваат економските аналитичари со 42,0% и претпријатијата со 23,3%.

⁵ Во услови кога ценовниот раст е негативен, толкувањето на резултатите од Анкетата може да биде нејасна, при што неопходно е да се промени методот на пресметка на показателот за инфлациските очекувања. Така, во процедурата за мерење се заменува негативната стапка со последната позитивна стапка на раст. На ваков начин се избегнува противречноста на одговорите од Анкетата коишто претпоставуваат позитивен ценовен раст. Имајќи предвид дека промените во методот се од чисто техничка природа, мерењето на квалитативните одговори за очекуваната стапка на инфлација во периоди кога инфлацијата е негативна треба да се земе со умерена доза на претпазливост, додека показателот за инфлациските очекувања како приближен.

во 2016 година се пониски за 0,5 процентни поени. Во 2017 година испитаниците очекуваат дека ќе дојде до забрзување на инфлација во споредба со 2016 година. Според испитаниците, **фактори со кои се објаснуваат инфлациските очекувања во декември** се геополитичката нестабилност, како и увозните цени на енергијата и на прехранбените производи.